

Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia

OTAVIA

**TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA
2023–2025**

SISÄLLYSLUETTELO

[1. Johdanto](#)

[2. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen Otaviassa](#)

[2.1. Otavia oppilaitoksena](#)

[2.2. Tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta huolehtiminen Otaviassa](#)

[3. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden nykytila](#)

[4. Tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2023–2025](#)

[5. Yhteenveto ja toteutuksen seuranta](#)

[Lähdeluettelo](#)

[Liitteet](#)

1. Johdanto

Otavia on Mikkelin kaupungin liikelaitos ja sitoutunut Mikkelin kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan. Kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa todetaan, että *“Mikkelin kaupunki haluaa olla työyhteisö, jossa kaikkia kohdellaan kunnioittavasti, tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti.”* Otavia noudattaa kaupungin suunnitelmaa, ja lisäksi Otavian strategiassa on huomioitu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus. Tämä suunnitelma tarkentaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä Otavian näkökulmasta henkilöstön osalta ja täyttää yhdenvertaisuuslain veloitteen oppilaitoksen osalta. Tämä suunnitelma on toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jonka lukujen 3 (Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden nykytila) ja 4 (Tavoitteet ja toimenpiteet) sisällöt täydentyvät suunnitelmakauden aikana.

Koulutuksen järjestäjän näkökulmasta tasa-arvolain tavoitteena on, että opetus, ohjaus ja arviointi ovat sukupuolitietoisia ja oppimateriaali tukee tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Tasa-arvo on Otaviassa tärkeä teema, ja sitä pyritään edistämään osana päivittäistä ohjaus- ja opetustyötä, verkko-oppimateriaalien tuotantoa ja hanketoimintaa. Lisäksi tasa-arvoa edistetään opiskelijoiden ja henkilöstön arkipäiväisissä kohtaamisissa sekä kehittämällä oppilaitoksen ja työyhteisön toimintamalleja.

Laki asettaa koulutuksen järjestäjille velvollisuuden arvioida ja edistää yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan. Yhdenvertaisuuden arvioimisen tarkoituksena on tunnistaa syrjintää. Lisäksi arviointityön tavoitteena on kehittää keinoja parantaa oppilaitoksen toiminnan yhdenvertaisuutta niin suhteessa oppilaitoksen opiskelijoihin kuin sen työntekijöihin. Otaviassa on niin työnantajana kuin koulutuksen järjestäjänä velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta seuraavat syrjintäperusteet huomioiden:

- ikä
- sukupuoli
- alkuperä
- kansalaisuus
- kieli
- uskonto
- vakaumus
- mielipide
- poliittinen toiminta
- ammattiyhdistystoiminta
- perhesuhteet
- terveydentila
- vammaisuus
- seksuaalinen suuntautuminen
- muu henkilöön liittyvä syy

Tasa-arvolakiin on kirjattu lisäksi, että oppilaitoksen tulee kiinnittää erityistä huomiota

- oppilas- tai opiskelijavalintoihin
- opetuksen järjestämiseen
- oppimiseroihin
- opintosuoritusten arviointiin.

Yhdenvertaisuuden arvioinnin pohjalta Otaviassa voidaan toteuttaa tehokkaampia toimenpiteitä syrjinnän ehkäisemiseksi, syrjintään puuttumiseksi ja eri opiskelija- ja työntekijäryhmien yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Oppilaitoksia ja työnantajia koskien yhdenvertaisuudesta ja syrjimättömyydestä säädetään Suomen perustuslaissa ja yhdenvertaisuuslaissa, ja sukupuolten tasa-arvosta sekä sukupuolen moninaisuudesta säädetään tasa-arvolaissa.

”Ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä.

Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.”

(Perustuslaki 11.6.1999/731 § 6)

2. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen Otaviassa

2.1. Otavia oppilaitoksena

Otavia on Mikkelin kaupungin ylläpitämä liikelaitos, joka tarjoaa koulutusta sekä lähiopintoina että verkossa. Otavialla on myös hanke- ja kehittämistoimintaa ja palvelutarjontaa.

Otaviassa aikuisten lukiokoulutusta toteutetaan monimuoto-opetuksena [Otavan Opiston aikuislukiossa](#) sekä verkossa [Nettilukiossa](#). Aikuisten perusopetusta järjestää [Nettiperuskoulu](#) ja [Otavan Opiston kansanopisto](#) Mikkelissä. Lisäksi Otavan Opiston vapaan sivistystyön koulutukset tarjoavat monipuolista koulutusta ja lyhytkursseja.

Otavian erityisosaamista ovat muun muassa etäopetus ja verkkopedagogiikka, monikulttuuristen ryhmien opetus, kestävä kehitys ja opetustoimen henkilöstökoulutus.

Tässä suunnitelmassa verkossa toteutettaviin koulutuksiin viitataan verkkokoulutuksina ja Otavan Opistolla tapahtuvaan lähi- ja monimuotokoulutuksiin lähiopetuksena.

2.2. Tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta huolehtiminen Otaviassa

Otaviassa laaditaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma kolmen vuoden välein. Uusi suunnitelmakausi on 2023–2025. Suunnitelmaa työstämässä on ollut kolmen hengen työryhmä, joka on pyytänyt suunnitelmatyön tueksi kommentteja Otavian eri asiantuntijoilta.

Otavian toiminta on suunnitelmassa jaettu kolmeen eri osa-alueeseen:

- Henkilöstö
- Lähiopetuksen opiskelijat (Otavan Opiston aikuislukio, aikuisten perusopetuksen alkuvaihe ja päättövaihe sekä vapaan sivistystyön koulutukset)
- Verkkokoulutusten opiskelijat (Nettilukio ja Nettiperuskoulu)

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista arvioidaan säännöllisesti tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyiden avulla. Henkilöstöä ja opiskelijoita kuullaan suunnitelmapiirissä eri vaiheissa ja heillä on mahdollisuus vaikuttaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen Otaviassa.

Kyselykierrokset on toteutettu edellä mainitulle kolmelle kohderyhmälle. Vapaan sivistystyön koulutukset tulevat mukaan seuraavalle kyselykierrokselle. Kyselyissä varmistetaan vastaajien anonymiteetti. Kyselyiden laatimisessa huomioidaan eri kohderyhmien erityispiirteet.

Viimeisimmät opiskelijoille suunnatut kyselykierrokset toteutettiin maaliskuussa 2022. Henkilöstölle suunnattu kyselykierrros toteutettiin huhtikuussa 2022. Kyselyiden avulla saatiin tietoa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden nykytilasta ja toteutumisesta.

Kyselyiden tuloksia käsiteltiin jokaisen kolmen osa-alueen osalta erikseen henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Tulosten käsittelyn yhteydessä kerättiin aiheeseen liittyen palautetta, kommentteja ja ajatuksia, joita on hyödynnetty tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa laadittaessa. Kyselyiden tulokset ja niiden käsittelyn myötä saatu palaute ovat perusta, jolle tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuden edistämisen toimenpiteet on rakennettu.

Otaviassa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksiä tahdotaan pitää läsnä arjessa ja tarjota yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa toimintaan. Yhdenvertaisuuslain tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi

joutuneen oikeusturvaa. Toisin sanoen syrjintä on tärkeä tunnistaa, siitä tulee puhua ja siihen tulee puuttua.

Yhdenvertaisuuden toteuttaminen tarkoittaa myös sitä, että toimintaa tarkastellaan monitahoisesti: Otaviassa on opiskelijoita erilaisista kulttuuri-, kieli- ja vakaumuksellisista taustoista, eri ikäryhmistä, erilaisin seksuaalisin suuntautumisin, erilaisista ammattitaustoista ja erilaisin muunlaisin taustoin. Opiskelijat opiskelevat erilaisissa koulutusmuodoissa verkkokoulutuksissa ja lähiopetuksessa.

Yhdenvertaisuuden edistämiseksi huomioidaan henkilökunnan yhdenvertaisuus ja Otavian yhdenvertaisuutta edistävät ja syrjintää ehkäisevät käytännöt. Otaviassa pyritään ennaltaehkäisemään syrjintää suunnitelmallisesti.

3. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden nykytila

Otaviassa on toteutettu keväällä 2022 tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyt henkilöstölle, lähiopiskelijoille (lähiopetus, kyselylomakkeella nimellä seutukampus) ja verkko-opiskelijoille (verkkokoulutukset).

Opiskelijoille suunnattujen kyselyjen tulokset on käsitelty henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa, henkilöstölle suunnatun kyselyn tulokset henkilöstön kanssa. Tuloksista nousseita kehitysehdotuksia on viety lukuvuonna 2023-2024 käytäntöön ja pyritty huomioimaan toiminnassa. Ne ovat toimineet osin myös pohjana tätä suunnitelmaa konkretisoivalle tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön suunnitelmalle.

4. Tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2023–2025

Otavian tavoite on olla niin henkilöstölle kuin opiskelijoille paikka, jossa kaikilla on turvallinen, tasa-arvoinen ja yhdenvertainen olo ja jossa ei esiinny syrjintää, häirintää tai epäasiallista kohtelua. Otavian toimintaa ohjaavat Otavian strategiasta nousevat arvot ja muut yhteiset periaatteet:

- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- Ekososiaalinen sivistys ja kestävä tulevaisuus
- Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavian strategia (2023–2027), joka koostuu viidestä osa-alueesta:
 - Laadukas, ajantasainen ja vaikuttava opetus ja ohjaus
 - Kokonaisvaltainen hyvinvointi
 - Kehittyminen yhdessä muiden kanssa

- Paikallisesti koko maailma (lokaalisti globaali)
- Toimintaympäristön muutosten ennakointi ja reagointi

Näiden yleisten toimintaa ohjaavien periaatteiden lisäksi on tuleville vuosille asetettu tavoitteita:

- Osallisuuden edistäminen ja osallistumisen kynnyksen madaltaminen.
 - Huomioidaan jatkossa, että alaikäisten opiskelijoiden huoltajille tulee tarjota mahdollisuutta tulla kuulluksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioissa.
 - Kiinnitetään erityistä huomiota selkeäkieliseen viestintään.
- Edistetään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta osana hanke- ja kehittämistoimintaa.
- Vakiinnutetaan nyt luotavat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön rakenteet ja toimintamalli osaksi Otavian vuodenkiertoa ja toimintakulttuuria.

Näiden tavoitteiden asettamisen pohjana ovat olleet yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyissä esille nousseet seikat ja kyselytulosten työstämisen yhteydessä saatu jatkopalautte ja -ideat.

Tavoitteista on laadittu Otavian sisäinen toimenpidesuunnitelma, jossa on konkretisoitu yllä mainittujen tavoitteiden kohdennetut tavoitteet, toimenpiteet sekä vastuutaho. Suunnitelma on laadittu yhteistyössä Otavian tiimien kanssa ja se toteutetaan toiminnallisena suunnitelmana, jota täsmennetään suunnitelmakauden aikana. Myös opiskelijakunta on kutsuttu mukaan opiskelijoita koskevaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön.

** “Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen **mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.**”*
(Yhdenvertaisuuslaki, 1325/2014 § 6)

5. Yhteenveto ja toteutuksen seuranta

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet huomioidaan kaikessa Otavian toiminnassa ja oppilaitoksen arkisessa työssä. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteiden toteutumista seurataan vuosittain muun muassa koko henkilöstön tasolla tiimeittäin.

Tämän suunnitelmakauden keskeisin tavoite on vakiinnuttaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön käytänteet Otaviassa, kuten kuvattuna yllä olevassa taulukossa. Osana tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä toteutetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselykierros henkilöstölle sekä verkkokoulutusten ja lähiopetuksen koulutuslinjoille (aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen opetusta, aikuisten perusopetus, aikuislukio, Netti lukio, Nettiperuskoulu sekä vapaan sivistystyön koulutukset) vähintään 3 vuoden välein.

Tähän suunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteumaa seurataan luvussa 4 olevan taulukon avulla. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista arvioidaan oppilaitoksessa kyselykierrosten pohjalta.

Henkilöstöä koskevan osion osalta Mikkelin kaupungin henkilöstöpalvelut sekä työsuojelusta vastaavat henkilöt tiedottavat mahdollisista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioita koskevista uusista säädöksistä ja määräyksistä.

Tämä suunnitelma on julkaistuna Otavian ja sen oppilaitosten verkkosivuilla.

Lähdeluettelo

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8.8.1986/609. Saatavilla sähköisesti:

<<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609#P5>>

Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavian visio, missio ja strategia 2023-2027. Saatavilla sähköisesti:

<<https://otavia.fi/liikelaitos-otavia/visio-missio-ja-strategia-2023-2027/>>

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731. Saatavilla sähköisesti:

<<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>>

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014. Saatavilla sähköisesti:

<<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325#Pidm45053757077664>>

Yhdenvertaisuuden edistäminen työpaikalla - ohjeita työnantajalle, Työsuojeluhallinnon julkaisuja 4/2019. Saatavilla sähköisesti:

<https://www.tyosuojelu.fi/documents/14660/2426906/Yhdenvertaisuus_opas/>

Vates säätiö: Sosiaalinen ja psyykinen esteettömyys:

<https://www.vates.fi/tietopaketti/tyoelaman-saavutettavuus/sosiaalinen-ja-psyykinen-esteettomyys.html>

Liitteet

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely 2020-2022 (Seutukampuksen eli lähilinjojen opiskelijat):

<https://forms.gle/biRhYixRag5RwXQB7>

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely 2022 (Henkilökunta):

<https://forms.gle/iXR7ikwbvcYKaBDa6>

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely 2022 (Nettilukion ja Nettiperuskoulun opiskelijat):

<https://forms.gle/MExhuc1bYrEemSkK7>